

udsolgte Registratur over dette værdifulde Arkiv. Den ny Udgave, som skyldes Stadsarkivar O. Greiffenhagen og Dr. P. Johansen, er udarbejdet efter omtrent samme Principper som den tidligere, men er dog væsentligt moderniseret og forbedret. Særligt bemærker man, at sidste Del af Kataloget, som indeholder »Urkundenregesten bis zum Jahre 1375«, helt igennem er omarbejdet af Dr. Johansen.

Den, som enten ved Selvsyn eller gennem den trykte Litteratur kender til Revals Stadsarkiv, ved, hvor vigtigt det er for nordisk Historieforskning. Trods sin mærkelige Skæbne, er det bevaret sjældent godt gennem Tiderne og er endnu, skønt flittigt benyttet, en sand Guldgrube for Forskerne. Selv om det naturligvis ikke gemmer meget Materiale fra Dansketiden, turde det dog alligevel byde noget af Interesse for de Historikere, der studerer den Periode, da det nordlige Estland hørte under Danmark. De ny Dateringer, som Dr. Johansen har givet i sin Liste over Dokumenter indtil Valdemar Atterdags Død, viser, at moderne Forskning kan naa værdifulde Resultater, selv naar Talen er om Breve og Dokumenter, der forlængst er trykte og kendte. Denne nye Udgave af G. Hansens Arkivkatalog, der ligesom Forgængerne er affattet paa Tysk, kan paa det bedste anbefales ogsaa danske Forskere.

A. R. C.

Som en Fortsættelse af *English courthand A. D. 1066 to 1500 illustrated chiefly from the public records* (1915) har den velkendte Arkivmand Hilary Jenkinson i 1927 udgivet *The later courthand in England from the fifteenth to the seventeenth century* indeholdende Plancher, Transcriptioner og dertil mange gode Bemærkninger, Raad og Henvisninger. Værket skal vel i første Række bruges ved de af Jenkinson ledede Kursus i Diplomantik ved Universitetet i London, men har videre Bud som Vejledning for alle, der gør deres første Studier i engelske Arkiver.

1. Juni 1927 døde John B. Bury, der 1902 fulgte Lord Acton som Professor Regius i moderne Historie i Cambridge. Han var en af Udgiverne af *The Cambridge Ancient History* og havde ogsaa sin Del i *The Cambridge Medieval History*, idet han skitserede Planen for dette Foretagende, der oprindeligt var Lord Actons og støttede Arbejdet med Raad og Daad. Professor Bury dyrkede fortrinsvis byzantinsk Historie og var rustet paa det bedste med omfattende Kundskaber ikke blot i Græsk, men i slaviske Sprog, Magyarisk og Rumænsk. Hans Hovedværk er

History of the later Roman Empire 395—565 (1923). Tillige har han givet en meget lærerig kommenteret Udgave af Gibbons berømte Bog.

18. Juni 1927 døde Gustave Fagniez. Han var udgaet fra École des chartes og École des hautes études. Hans første Afhandling *Études sur l'industrie et la classe industrielle au XIIIe et au XIVe siècle* var i tidligste Skikkelse Afgangsupgave fra École des chartes; den offentliggjordes i Bibliothèque de l'École des hautes études. En Fortsættelse af dette Arbejde danner *Documents relatifs à l'histoire de l'industrie et du commerce en France depuis le Ier siècle avant J. C. jusqu'à la fin du XVe siècle*, som er Led i den udmærkede Samling Collection des textes pour servir à l'étude de l'histoire, der nu desværre er standset. Da Monod i 1876 grundede Revue historique, tog han Fagniez til nærmeste Medarbejder og sammen bar de Byrderne til 1882, da Fagniez sagde sig løs fra Tidsskriftarbejdet for at koncentrere sig om et større Værk. I 1894 kom *Le père Joseph et Richelieu*, der skildrer de to Mænds Kamp mod Huset Østrig og deres Del i den katolske Genfødelse i Frankrig. Det 17. Aarhundredes Aandshistorie var i de senere Aar Fagniez's Arbejdsomraade.

Tyskland har mistet Georg v. Below og Ludwig v. Pastor. Below døde 20. Oktober 1927, Pastor 29. September 1928.

Georg v. Below var født 1858 i Østpreussen af en Slægt af Officerer og Godsejere. Slægtens Konservatisme og et iltet Kampmod blev Del af hans Væsen. I Studieaarene hørte han et Semester Treitschke og Brunner i Berlin, men fik iøvrigt sin Uddannelse i Bonn. M. Ritter foranledigede, at Udgivelsen af Jülich-Bergs Landdagsakter overdroges Below, et Arbejde, der strakte sig gennem mange Aar og blev Udgangspunkt for Studier i Forfatnings- og Forvaltnings-Historie og økonomisk Historie, *Territorium und Stadt, Der deutsche Staat des Mittelalters* o. m. fl. Belows Yndlingsthesis var, at Statsbaandet i Tyskland i Middelalderen trods al Feudalisme har haft en vis Styrke og Betydning. Videnskabelig Guerilla var hans Lyst, hvilket med Aarene har gjort hans Bøger besværlige at læse, men der var altid gode Ting at finde saavel i *Probleme der Wirtschaftsgeschichte*, der er en Samling Afhandlinger, som i *Die Ursachen der Reformation*, oprindelig en Rektortale, hvori han hævder, at de økonomiske Aarsager har betydet mindre end de religiøse Motiver ved de store Omvæltninger i det 16. Aarhundrede. Below dyrkede ogsaa Historieskrivningens Historie og Methodik. I sin Tid brød han en Lanse med Lamprecht, hvis Betydning som vækkende Kraft han iøvrigt ikke underkendte. En af de sidste Bøger fra Belows Haand

var *Die deutsche Geschichtschreibung von den Befreiungskriegen bis zu unseren Tagen*; her gøres gældende, at det er en dybere, fyldigere Livsforstaaelse, Romantikens Syn paa Udviklingen, der har ført Historieskrivningen i det 19. Aarhundrede til rig Udfoldelse.

Trods al Stejlhed og Ensidighed stod Below i Samarbejde med andre Historikere. Sammen med Meinecke, der en Tid var hans Collega i Freiburg, udgav han fra 1903 Serien *Handbuch der mittelalterlichen und neueren Geschichte* og sammen med L. M. Hartmann m. fl. havde han Ledelsen af *Vierteljahrsschrift für Social- und Wirtschaftsgeschichte*, der mellem sine Medarbejdere talte Vinogradoff, Pirenne og Espinas. Fra 1926 stod han i Spidsen for det bayerske Akademis Foretagende *Die Chroniken der deutschen Städte*.

Ludwig Pastor kom fra et Milieu, vidt forskelligt fra Belows. Han var Rhinlænder og Katholik, fra Gymnasietiden under Paa-virkning af Johannes Janssen, der i 1873 gav den 19aarige unge Mand Rankes *Geschichte der römischen Päpste* at læse og dermed Tilskyndelse til det Værk, der skulde fylde hans Liv, *Geschichte der Päpste seit dem Ausgang des Mittelalters*. At dømme efter nogle autobiografiske Optegnelser fra de sidste Aar stod det strax klart for Pastor, at det i første Række gjaldt om at samle et langt mere omfattende Materiale end det, der havde staaet Ranke til Raadighed, fremfor alt Materiale fra det pavelige Arkiv. Men Vatikanet var endnu stængt, da Pastor i 1878—79 begyndte sit Arbejde i Rom; først 1883 lukkede Leo XIII Dørene op for Forskningen, først da var Mulighed givet for at realisere de store Planer. Pastor har øst af denne rige Kilde utrættet og med megen Lykke; ogsaa de andre italienske Arkiver, offentlige og private, gennemsøgte han. I en Snes Aar var han Professor i Historie i Innsbruck, hvorfra han let kunde gøre hurtige Rejser til Italien. End bedre Vilkaar fik han i 1901, idet han blev Sickels Efterfølger som Direktør for det østrigske historiske Institut i Rom; han kunde nu arbejde i Ro paa sit Værk i Roms Arkiver og Biblioteker og blandt Roms Monumenter og Kunstværker. Krigen bragte en brat Afbrydelse. Pastor maatte forlade Italien og slaa sig ned i Innsbruck, først i 1920 vendte han tilbage til Rom — nu som den østrigske Republiks Gesandt. Det lykkedes ham at fuldende 12 Bind af *Geschichte der Päpste*, hvorved Fremstillingen er ført op til Paul V's Død. E. J.

Dietrich Schäfer døde 12. Jan. 1929 i sin Villa i Steglitz ved Berlin. Født i 1845 i Bremen i yderst smaa Kaar arbejdede